

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoP/58/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7824200921
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Tobiašová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7824200921.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a členiek senátu JUDr. Ingrid Kalinákovej a JUDr. Elišky Har Tzvi vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti P.: Y., J.. XX.XX.XXXX, O., J.. XX.XX.XXXX, M., J.. XX.XX.XXXX M. Y., J.. XX.XX.XXXX, deti rodičov: matka O. P., J.. XX.XX.XXXX, G. V., H. X, a otec Y. P., J.. XX.XX.XXXX, G. V., H. X, na návrh Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Šafárikova 112, 048 01 Rožňava, v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava č.k. 12P/81/2024-15 zo dňa 06.05.2024, takto

rozhodol:

- Potvrďuje uznesenie.
- Dáva podnet súdu prvej inštancie na začatie konania vo veci samej o úpravu práv a povinností k mal. dieťaťu.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Kolízny opatrovník maloletých sa podaným návrhom domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd nariadil rodičom, aby odovzdali maloleté deti do dočasnej ústavnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny O., J.. Q., H..

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Rožňava ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že:

„Nariaďuje rodičom, O. P., J.. XX.XX.XXXX a Y. P., J.. XX.XX.XXXX, aby odovzdali mal. deti P.: Y., J.. XX.XX.XXXX, O., J.. XX.XX.XXXX, M.G., J.. XX.XX.XXXX M. Y., J.. XX.XX.XXXX, dočasne do ústavnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny O., J..Q., E. XX, H., najdlhšie po dobu šesť mesiacov odo dňa vykonateľnosti tohto uznesenia.“

3. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že rodičia dlhodobou hrubým spôsobom zanedbávajú výchovu a starostlivosť o svoje maloleté deti. Rodičia k svojej životnej situácii pristupujú ľahostajne a odmietajú zmeniť svoj postoj. Svojím konaním tak ohrozujú zdravý fyzický a psychický vývin svojich maloletých detí. Rodina je nízkopríjmová, matka má k dispozícii len štátne sociálne dávky. Otec maloletých detí má v dohľadnej dobe nastúpiť do výkonu trestu odňatia slobody. Matka detí sa vyjadrila, že obývajú spoločnú domácnosť so starými rodičmi otca maloletých detí, s ktorými matka nemá dobrý vzťah a neželajú si, aby aj naďalej zotrvala v ich domácnosti po nástupe otca do výkonu trestu, čím zostane

s maloletými deťmi bez domova. Nedokáže sama zabezpečiť starostlivosť o svoje deti. S ohľadom na záujem detí za účelom ochrany ich zdravia a života, nevyhnutným a jediným riešením sa javí umiestnenie detí do ústavnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny O., J..Q.. Súd preto návrhu kolízneho opatrovníka maloletých vyhovet.

III. Obsah odvolania matky a vyjadrení účastníkov

4. Proti tomuto uzneseniu bolo v zákonom stanovenej lehote podané odvolanie, označené nacionálami matky maloletého dieťaťa, vrátane označenia jej podpisu. Podanie vyjadruje nesúhlas matky s vydaným nariadením o odovzdaní mal. detí do dočasnej ústavnej starostlivosti v Centre pre deti a rodiny podľa § 62 ods. 1 CMP, nakoľko súd prvej inštancie neúplne zistil skutočný stav vecí, pretože ju ako matku nevypočul. Došlo k zmene pomerov v rodine, a po nastúpení manžela do výkonu trestu odňatia slobody, navrhla matka manžela, zároveň stará matka detí S. V., že ju prijme aj s deťmi do svojej domácnosti, bude nápomocná pri výchove a základnej starostlivosti o deti. Matka si uvedomuje, že domácnosť nie je najvhodnejším prostredím pre výchovu maloletých detí, ale svoje deti miluje a vychováva ako najlepšie vie. Celé dni sa deťmi zaoberá a sú na ňu naviazané. Teraz, keď bude mať podporu a pomoc aj zo strany starých rodičov detí, bude sa im môcť venovať viac aj po jednom a zároveň si bude môcť nájsť aj brigádu, aby ich mohla aj lepšie finančne zabezpečiť. Potvrdila, že sa obrátila na komunitnú pracovníčku ohľadom pomoci s ubytovaním s deťmi, nakoľko má aj syna s ŤZP, ktorý potrebuje špeciálnu starostlivosť a sama by mu nevedela ponúknuť takú starostlivosť, akú potrebuje popri ďalších piatich deťoch. Pre syna s ŤZP sa snažila zabezpečiť čo najviac ako vedela. S pomocou komunitného centra sa podarilo zabezpečiť sociálnu službu v Slovenskom červenom kríži, ktorú syn každodenne navštevuje, čím je zabezpečená aj pravidelná školská dochádzka syna Z. do školy. Poplatky za služby Slovenského červeného kríža pravidelne uhrádza. Pred vybavením sociálnej služby komunitné centrum taktiež pomohlo pri zabezpečení invalidného vozíka pre syna, aby ho dokázala dopraviť k lekárnke a pod., nakoľko má problém s chôdzou. Je pre ňu náročné zabezpečiť dostatočnú starostlivosť pre syna Z., ktorý je ŤZP, a preto súhlasila pre jeho dobro s umiestnením do špecializovaného zariadenia. Do strediska osobnej hygieny v budove komunitného centra chodí pravidelne prať oblečenie. Má zabezpečenú kartu pomocou komunitného centra k výdajníku pitnej vody. Nesúhlasí s tvrdením, ktoré je uvedené v uznesení, že pristupuje ľahostajne k svojej životnej situácii, a že odmieta zmeniť svoj postoj, a taktiež nesúhlasí ani s tvrdením, že ohrozuje zdravý fyzický a psychický vývin svojich maloletých detí. Ďalej sa snažila riešiť svoju situáciu s bývaním pomocou komunitného centra, kde požiadala o pomoc a snažila sa zabezpečiť bývanie pre seba spolu aj s deťmi. Týmto správaním a snahou nájsť si pomoc dokazuje, že svoje deti nadovšetko miluje a má naďalej záujem sa o svoje deti starať v ich prirodzenom domácom prostredí spolu s rodinou. Nesúhlasí s tým, aby boli deti odobraté z jej starostlivosti a umiestnené do dočasnej ústavnej starostlivosti.

5. Súdu prvej inštancie bolo následne oznámené prijatie mal. detí dňa 17.05.2024 na podklade predbežne vykonateľného rozhodnutia súdu do Centra pre deti a rodiny v H..

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

6. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 CMP, v spojení s ust. § 34 CSP preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že odvolanie matky nie je dôvodné.

7. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s prihliadnutím na skutočnosti osvedčené obsahom spisu, odôvodnenie preskúmaného uznesenia i argumenty kolízneho opatrovníka mal. detí a matky predostreté v odvolacom konaní bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky a dané skutkové okolnosti neodkladným opatrením nariadiť rodičom odovzdať mal. deti do ústavnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny.

8. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Odvolací súd v zmysle § 379 a § 380 CSP je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pretože bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna, presvedčivá. Má za to, že všetky dôvody, ktoré uvádza v odvolaní odvolateľka, vyriešil už súd prvej inštancie v napadnutom uznesení, pričom rozhodnutia prvoinštančného a odvolacieho súdu nie je možné posudzovať izolovane, pretože tvoria jeden celok.

10. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa Civilného mimosporového poriadku.

11. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

13. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

14. Podľa § 360 CMP, neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

15. Podľa § 367 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého dočasne odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

16. Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, vrátane konaní pod sp. zn. 8P/37/2020 a 12P/57/2020 a konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol. Odvolací súd sa s jeho rozhodnutím stotožňuje, vrátane dôvodov, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje. Aktuálne sa mal. deti nachádzajú od 17.05.2024 v zariadení Centra na základe predmetného predbežne vykonateľného právoplatného rozhodnutia okresného súdu. Podľa zistení kolízneho opatrovníka, keďže matka maloletých detí s úradom nekomunikuje, rodičia matky oznámili polícii jej nezvestnosť a po matke bolo vyhlásené pátranie.

17. Podľa ustálenej súdnej praxe pre nariadenie neodkladného opatrenia sa vyžaduje minimálne osvedčenie skutočností podstatných pre rozhodnutie. Osvedčenie (na rozdiel od dokázania) znamená, že súd pomocou ponúknutých dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti (teda nie všetky rozhodujúce skutočnosti). Pri ich zisťovaní postačuje, že osvedčená skutočnosť sa mu vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvyš pravdepodobná (uznesenie Najvyššieho súdu SR z o dňa 22.09.2010, sp. zn. 6Cdo/171/2010).

18. V danom prípade bola osvedčená potreba naliehavej úpravy v záujme maloletého dieťaťa nariadením neodkladného opatrenia, ktoré je dočasného charakteru do doby nápravy aktuálneho stavu, resp. úpravy práv a povinností vo vzťahu k maloletému dieťaťu v konaní vo veci samej. V konaní bolo nateraz osvedčené riziko, že mal. deti sú vystavené nedostačujúcej starostlivosti zo strany matky, ktorá je toho času na neznámom mieste. Z uvedených dôvodov odvolací súd považuje aktuálne zdravie a priaznivý vývoj maloletých za vážne ohrozený, a preto sa stotožňuje s potrebou nariadenia neodkladného opatrenia. Starostlivosť v zariadení pre deti a rodiny nie je ideálnou formou starostlivosti o maloleté deti, v tejto situácii je však takéto opatrenie v ich záujme, a to do doby riadneho preskúmania rodinných, osobných pomerov maloletých detí, ich rodičov a blízkych príbuzných.

19. Kolízny opatrovník maloletých v danom prípade poskytol rodine od roku 2020 rôznorodú pomoc a súčinnosť matke pri starostlivosti o mal. deti a ich ďalších súrodencov, vrátane práce s rodinou na zvýšenie rodičovských zručností. Od doby prvého umiestnenia maloletých (a tiež ich ďalšieho súrodenca) v CDR O. v období od 10.08.2020 do 08.09.2020 došlo načas k stabilizácii situácie v rodine za podpory kolízneho opatrovníka. Aktuálne však, zrejme v súvislosti s nástupom partnera, resp. manžela matky do výkonu trestu odňatia slobody, došlo k zhoršeniu podmienok v rodine, ktoré matka, ako sama uviedla, nezvláda. Do doby preskúmania rodinných pomerov mal. detí, a najmä osobných,

rodinných pomerov matky, je tak úprava starostlivosti o mal. deti nariadením neodkladného opatrenia nevyhnutná.

20. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie potvrdil postupom podľa § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 387 ods. 1 CSP s tým, že neodkladné opatrenie bude trvať s poukazom na ustanovenie § 365 ods. 1 CMP najdlhšie po obdobie 6 mesiacov od jeho vykonateľnosti.

21. Zároveň odvolací súd považuje za potrebné začať konanie o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom vo veci samej (§ 365 ods. 6 CMP). Samostatné konanie nie je potrebné začínať, ak by konanie o zmenu starostlivosti s meritórnym výsledkom prebehlo na základe návrhu alebo z úradnej moci.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP, čo je všeobecným ustanovením pre rozhodovanie o trovách konania v konaniach vedených podľa CMP. V danom prípade nie sú dané dôvody na rozhodnutie podľa iných ustanovení CMP (§ 52 až § 55).

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP, ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).